

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

**ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ**

**Ομιλία του Υπουργού Παιδείας και Πολιτισμού Δρα Κώστα Χαμπιαούρη
στην Εκδήλωση Μνήμης Γρηγόρη Αυξεντίου**

**Παρασκευή, 1η Μαρτίου 2019, ώρα 10:30 π.μ.
Ανδριάντας του Ήρωα, Καλό Χωριό Λάρνακας**

Με αισθήματα βαθιάς συγκίνησης μνημονεύουμε και τιμούμε σήμερα, 62 χρόνια μετά την ηρωική θυσία του, ένα άξιο τέκνο της Κύπρου και ξεχωριστό ήρωα της σύγχρονης κυπριακής ιστορία, τον Γρηγόρη Αυξεντίου. Η τιμητική αυτή εκδήλωση για τον Σταυραετό του Μαχαιρά, διοργανώνεται από τον Δήμο Λύσης, το Κοινοτικό Συμβούλιο Καλού Χωριού, το Δημοτικό Σχολείο της κοινότητας και την οικογένεια του Ήρωα.

Η περίοδος της βρετανικής αποικιοκρατίας, η οποία επιβλήθηκε στην Κύπρο από το 1878, αποτέλεσε μια ιδιαίτερα δύσκολη περίοδο για την πατρίδα μας. Οι αγωνιστές της ΕΟΚΑ, με υπαρχηγό τον Γρηγόρη Αυξεντίου, αγωνίστηκαν για την αποτίναξη του βρετανικού ζυγού και την Ένωση της Κύπρου με την Ελλάδα και παρότι ο απελευθερωτικός Αγώνας της ΕΟΚΑ δεν οδήγησε τελικά στην ένωση, σήμανε, ωστόσο, το τέλος της αποικιοκρατικής διακυβέρνησης του νησιού.

Οδηγούμενος από την αγάπη του για την πατρίδα και την ελευθερία, ο Γρηγόρης Αυξεντίου αγωνίστηκε με όλες του τις δυνάμεις ενάντια στους Άγγλους κατακτητές και θυσιάστηκε στις 3 Μαρτίου 1957 στα βουνά του Μαχαιρά, σε ηλικία 29 χρονών. Τα λόγια της μητέρας του, τα οποία απήγγειλε η ίδια στο πρώτο του μνημόσυνο, φανερώνουν τις αξίες με τις οποίες γαλουχήθηκε:

*Χαλάλιν της Πατρίδος μου
ο γιος μου, η ζωή μου,
τζι αφού εν επαραδόθηκεν
τζι έμεινεν τζι εσκοτώθηκεν
ας έσει την ευτζήν μου.*

Ο υπαρχηγός της ΕΟΚΑ, ο ανθυπολοχαγός Γρηγόρης Αυξεντίου, γεννήθηκε στη Λύση, στις 22 Φεβρουαρίου του 1928. Γονείς του, η Αντωνού και ο Πιερής Αυξεντίου και αδελφή του, η Χρυστάλλα. Φοίτησε στο Δημοτικό Σχολείο της Λύσης και στο Γυμνάσιο Αμμοχώστου και

αργότερα αποφοίτησε από τη Σχολή Εφέδρων Αξιωματικών της Κορίνθου. Μετά την αποφοίτησή του υπηρέτησε στα ελληνοβουλγαρικά σύνορα ως Ανθυπολοχαγός πεζικού, απ' όπου και έστειλε φλογερά πατριωτικά γράμματα στους δικούς του, αναφέροντας ότι εκεί αισθανόταν περήφανος, γιατί επιτελούσε το καθήκον του προς την πατρίδα.

Το 1952 επέστρεψε στην Κύπρο και στις 20 Ιανουαρίου του 1955 μυήθηκε στην ΕΟΚΑ και εντάχθηκε στον αγώνα κατά των Άγγλων, συμμετέχοντας σε πολλές επιθέσεις εναντίον τους. Έδρασε με τα ψευδώνυμα «Ζήδρος», «Ρήγας», «Αίαντας», «Άρης», «Μάστρος» και «Ζώτος». Ήταν ηγετική φυσιογνωμία, στήριζε και ενδυνάμωνε τους συντρόφους του και διέθετε σπουδαίες στρατιωτικές και οργανωτικές αρετές.

Οι Άγγλοι κατακτητές έκαναν πολλές προσπάθειες για να τον συλλάβουν, αλλά απέτυχαν και τελικά τον επικήρυξαν με το, πολύ μεγάλο για την εποχή, ποσό των 5.000 λιρών. Μετά την επικήρυξή του κατέφυγε στην οροσειρά του Πενταδαχτύλου, σε μια φυσική σπηλιά, όπου ανέπτυξε πλούσια δράση, όπως και στο Τρόοδος, όπου κατέφυγε αργότερα. Ο Αυξεντίου δίδαξε στους αγωνιστές τη χρήση των όπλων και τεχνικές ανταρτοπόλεμου, ενώ στις 10 Ιουνίου του 1955 νυμφεύθηκε κρυφά την αγαπημένη του Βασιλική, στο μοναστήρι της Αχειροποιήτου. Ανέλαβε, μαζί με τον τομέα Πιτσιλιάς, τα χωριά της Ορεινής – Μαχαιρά και τα κρασοχώρια Λεμεσού και οι μάχες διαδέχονταν η μια μετά την άλλη: Αγύρτα, Λάπηθος, Πεδουλάς, Δευτερά, Σπήλια, Χανδριά, Ζωοπηγή.

Μετά από προδοσία, στις 3 Μαρτίου του 1957, Άγγλοι στρατιώτες τον εντόπισαν σε κρησφύγετο στον Μαχαιρά και αφού τον περικύκλωσαν τον κάλεσαν να παραδοθεί. Στην ομάδα του και μαζί του στη σπηλιά ήταν οι Ανδρέας Στυλιανού, Αυγουστής Ευσταθίου, Αντώνης Παπαδόπουλος και Φειδίας Συμεωνίδης, τους οποίους και διέταξε να βγουν από το κρησφύγετο και να παραδοθούν για να σωθούν, ενώ αυτός έμεινε και πολέμησε μόνος, επί δέκα ολόκληρες ώρες, τραυματισμένος από θραύσμα χειροβομβίδας. Στις εκκλήσεις των Άγγλων να παραδοθεί, ο Γρηγόρης Αυξεντίου απάντησε το βροντερό «Μολών λαβέ» και μπροστά στο αλύγιστο θάρρος του, οι Άγγλοι έριξαν από ελικόπτερο βενζίνη στο κρησφύγετο και τον έκαψαν ζωντανό. Το άψυχο σώμα του Γρηγόρη βρέθηκε απανθρακωμένο και οι Άγγλοι το έθαψαν, την επόμενη ημέρα, στα «Φυλακισμένα Μνήματα» στις Κεντρικές Φυλακές Λευκωσίας.

Ο Γρηγόρης Αυξεντίου με τη θυσία του, πέρασε στην αθανασία και δίδαξε στους αγωνιστές όχι μόνο πώς να αγωνίζονται, αλλά και πώς να πεθαίνουν. Οι ποιητές ύμνησαν τον Αυξεντίου και τη θυσία του, όπως ο Γιάννης Ρίτσος, ο οποίος στο ποίημά του «Αποχαιρετισμός», μέσα από έναν εσωτερικό μονόλογο του ήρωα λίγο πριν τον θάνατό του, αναδεικνύει το μεγαλείο της απόφασής του, η οποία συνδέεται με την προσήλωσή του στο υπέρτατο χρέος προς την πατρίδα του και την ελευθερία.

Δέκα ώρες είναι πάρα πολλές για όλα όταν έχεις ένα ντουφέκι, κάμποσες σφαίρες και το δίκιο με το μέρος σου

Όταν έχεις δικά σου 29 χρόνια και μπορείς

να τα διαθέσεις μόνος σου

όταν έχεις το θάνατο σου δικό σου. Γεια σας.

Όλο σας αποχαιρετώ κι ακόμα μένω. Ναι, η πιο μεγάλη πράξη της ζωής μας είναι η απόφαση του θανάτου μας,

Όταν υπάρχει κάποια διέξοδος όταν μπορείς και να τον αποφύγεις, και συ τον διαλέγεις

σαν τιμή και σα χρέος για τους άλλους,

πιο πέρα απ' τις ανάγκες σου.

Όποιος μπορεί να νικήσει μια στιγμή τη ζωή του

Νικάει και το θάνατο. Τόμαθα.

Μια από τις λαμπρότερες μορφές του απελευθερωτικού αγώνα του '55-'59, ο Γρηγόρης Αυξεντίου με τη θυσία του έγινε ένα αιώνιο σύμβολο, ένα σύμβολο παλικαριάς, αυτοθυσίας και ηρωισμού. Με αισθήματα συγκίνησης και υπερηφάνειας στεκόμαστε μπροστά στον ανδριάντα του, εδώ, στο Καλό Χωριό Λάρνακας, εφόσον η τουρκική εισβολή ανάγκασε τους Λυσιώτες συγχωριανούς του, μαζί και την αδελφή του, να ζουν στην προσφυγιά, προσμένοντας για 45 χρόνια την επιστροφή στην αγαπημένη τους Λύση.

Ζώντας, ακόμη, σε μια ημικατεχόμενη πατρίδα, οι αγώνες και η θυσία του Γρηγόρη Αυξεντίου επιβάλλεται να αποτελούν πρότυπο για όλους και φάρο για τις μελλοντικές γενιές, μεταλαμπαδεύοντας σε αυτές διαχρονικές αξίες και ιδανικά.

Η σημερινή εκδήλωση τού αποδίδει την οφειλόμενη τιμή και όλοι εμείς υποκλινόμαστε στο θάρρος και τη θυσία του αγωνιστή που αφήφησε τον θάνατο, για το ύψιστο ιδανικό της ελευθερίας. Όπως γράφει ο Κώστας Μόντης:

Να πάρουμε το τελευταίο σου βλέμμα

να μας κοιτάζει να μην ξεστρατίσουμε,

να πάρουμε την τελευταία σου εκπνοή

να 'χουμε οξυγόνο ν' αναπνέουμε

χιλιάδες χρόνια,

να πάρουμε τις τελευταίες σου λέξεις

να 'χουμε να τραγουδάμε

ανεξάντλητα εμβατήρια για τη λευτεριά...

Χρέος όλων μας, σήμερα που η Κύπρος μας βρίσκεται υπό κατοχή, που στερείται την ελευθερία και που εξακολουθεί να βιώνει την κατάφωρη παραβίαση των βασικών ανθρωπίνων δικαιωμάτων, είναι να συνεχίσουμε με ενότητα, σύνεση και αποφασιστικότητα τον αγώνα για μια ευημερούσα, δημοκρατική και ελεύθερη Κύπρο, με το παράδειγμα του αγώνα και της θυσίας του Γρηγόρη Αυξεντίου, να καθοδηγούν τον δρόμο μας.

Η Κυπριακή Δημοκρατία εργάζεται αποφασιστικά και επιδιώκει την επανέναρξη των διαπραγματεύσεων και του διαλόγου, προκειμένου να επιτύχουμε μια δίκαιη και βιώσιμη λύση στο εθνικό μας πρόβλημα, η οποία θα εδράζεται στις ευρωπαϊκές αρχές και αξίες. Στόχος είναι να εξασφαλίσουμε το μέλλον μας, το μέλλον των παιδιών μας και των επόμενων γενεών σε συνθήκες ειρήνης, ασφάλειας, ευημερίας και προόδου. Αυτό αποτελεί υποχρέωσή μας, έναντι της ζωής και της θυσίας του μεγάλου ήρωα που τιμούμε σήμερα, του Γρηγόρη Αυξεντίου. Και σ' αυτή την προσπάθειά μας, ας πάρουμε *μια σταγόνα από το αίμα* του Γρηγόρη, για να *καθαρίσουμε, να μπολιάσουμε και να βάψουμε το δικό μας*, ώστε να *μη μπορέσει πια ποτέ να το ξεθωριάσει ο φόβος. Ας πάρουμε την τελευταία του εκπνοή, να 'χουμε οξυγόνο να αναπνέουμε χιλιάδες χρόνια*.

Αιωνία του η μνήμη.